

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ബാലകാണ്ഡേ

॥ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ||

മുനിനാ സഹ ശ്രീരാമലക്ഷ്മണയോഃ സരയുഗംഗാസംഗമസമീപേ
പുൺയാശ്രമേ നക്തം വിശ്രാമഃ

പ്രഭാതായാം തു ശർവർയാം
വിശ്വാമിത്രോ മഹാമുനിഃ |
അഭ്യഭാഷത കാകുത്സ്ഥൗ
ശയാനൗ പർണസംസ്തരേ || 1.23.1 ||

കൗസൽയാ സുപ്രജാ രാമ
പൂർവാ സന്ധ്യാ പ്രവർതതേ |
ഉത്തിഷ്ഠ നരശാർദൂല
കർതവ്യം ദൈവമാഹ്നികം || 1.23.2 ||

തസ്യർഷേഃ പരമോദാരം
വചഃ ശ്രുത്യാ നരോത്തമൗ |
സ്താത്യാ കൃതോദകൗ വീരൗ
ജേപതും പരമം ജപം || 1.23.3 ||

കൃതാഹ്നികോ മഹാവീര്യൗ
വിശ്വാമിത്രം തപോധനം |
അഭിവാദ്യാതിസംഹൃഷ്ടൗ
ഗമനായാഭിതസ്ഥതും || 1.23.4 ||

തൗ പ്രയാന്തൗ മഹാവിർയൗ
 ദിവ്യാം ത്രിപഥഗാം നദീം |
 ദദ്യശാതേ തതസ്തത്ര
 സരയാഃ സംഗമേ ശുഭേ || 1.23.5 ||

തത്രാശ്രമപദം പുൺയ -
 മൃഷീണാം ഭാവിതാത്മനാം |
 ബഹുവർഷസഹസ്രാണി
 തപ്യതാം പരമം തപഃ || 1.23.6 ||

തം ദൃഷ്ട്വാ പരമപ്രീതൗ
 രാഘവൗ പുൺയമാശ്രമം |
 ഊചതുസ്തം മഹാത്മാനം
 വിശ്വാമിത്രമിദം വചഃ || 1.23.7 ||

കന്യായമാശ്രമഃ പുൺയഃ
 കോ ന്വസ്തിൻ വസതേ പുമാൻ |
 ഭഗവന്ദേഹരാതുമിച്ഛാവഃ
 പരം കൗതുഹലം ഹി നൗ || 1.23.8 ||

തയോസ്തദ് വചനം ശ്രുത്വാ
 പ്രഹസ്യ മൂനിപുംഗവഃ |
 അബ്രവീച്ഛൂയതാം രാമ
 യന്ധ്രായം പൂർവ ആശ്രമഃ || 1.23.9 ||

കന്ദർപോ മുർതിമാനാസീത്
 കാമ ഇത്യുച്യതേ ബുധൈഃ |
 തപന്ധ്രന്തമിഹ സ്ഥാണും
 നിയമേന സമാഹിതം || 1.23.10 ||

കൃതോദ്യാഹം തു ദേവേശം
 ഗച്ഛന്തം സമരൂദഗണം |
 ധർഷയാമാസ ദുർമേധാ
 ഹുകൃതശ്ച മഹാത്മനാ || 1.23.11 ||

അവധ്യാതശ്ച രുദ്രേണ
 ചക്ഷുഷാ രഘുനന്ദന |
 വ്യശീര്യന്ത ശരീരാത് സ്യാത്
 സർവഗാത്രാണി ദുർമതേ || 1.23.12 ||

തത്ര ഗാത്രം ഹതം തസ്യ
 നിർദഗ്ധസ്യ മഹാത്മനഃ |
 അശരീരഃ കൃതഃ കാമഃ
 ക്രോധാദ് ദേവേശ്വരേണ ഹ || 1.23.13 ||

അനംഗ ഇതി വിഖ്യാത -
 സ്തദാപ്രഭൃതി രഘവ |
 സ ചാംഗവിഷയഃ ശ്രീമാൻ
 യത്രാംഗം സ മൂമോച ഹ || 1.23.14 ||

തസ്യായമാശ്രമഃ പുൺയ -
 സ്തസ്യേമേ മൂനയഃ പുരാ |
 ശിഷ്യാ ധർമപരാ വീര
 തേഷാം പാപം ന വിദ്യതേ || 1.23.15 ||

ഇഹാദ്യ രജനീം രാമ
 വസേമ ശുഭദർശന |
 പുൺയയോഃ സരിതോർമധ്യേ
 ശ്വസ്തൂരിഷ്യാമഹേ വയം || 1.23.16 ||

അഭിഗച്ഛാമഹേ സർവേ
 ശുചയഃ പുൺയമാശ്രമം |
 ഇഹ വാസഃ പരോസ്താകം
 സുഖം വത്സ്യാമഹേ നിശാം || 1.23.17 ||

സ്നാതാശ്ച കൃതജപ്യാശ്ച
 ഹുതഹവ്യാ നരോത്തമ |
 തേഷാം സംവദതാം തത്ര
 തപോദീർഘേണ ചക്ഷുഷാ || 1.23.18 ||

വിജ്ഞായ പരമപ്രീതാ
 മൂനയോ ഹർഷമാഗമൻ |
 അർഘ്യം പാദ്യം തമാസ്തിമ്യം
 നിവേദ്യ കുശികാത്മജേ || 1.23.19 ||

രാമലക്ഷ്മണയോഃ പശ്യാ -
 ദകൂർവന്നതിമിക്രിയാം |
 സത്കാരം സമനുപ്രാപ്യ
 കമാഭിരഭിരഞ്ജയൻ || 1.23.20 ||

യഥാർഹമജപൻ സന്ധ്യാ -
 മൃഷയന്തേ സമാഹിതാഃ |
 തത്ര വാസിഭിരാനീതാ
 മൂനിഭിഃ സുവ്രതൈഃ സഹ || 1.23.21 ||

ൻയവസൻ സുസുഖം തത്ര
 കാമാശ്രമപദേ തഥാ |
 കമാഭിരഭിരാമാഭി -
 രഭിരാമൗ നൃപാത്മജൗ |

രമയാമാസ ധർമാത്മാ

കൗശികോ മുനിപുംഗവഃ || 1.23.22 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
ബാലകാണ്ഡേ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ||